

Op Stapel 2023-22

17 oktober 2023

In de rubriek Op Stapel geven de collega's van de afdeling Beleid en Belangenbehartiging kort toelichting bij ontwerpregelgeving die eerstdaags wordt behandeld in het Vlaams Parlement (decreten) of door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd (besluiten).

De toelichting geeft de stand van zaken weer bij het afsluiten van de onderhandelingen in Sectorcomité X. Definitief uitsluitsel kan uiteraard alleen de tekst geven die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Voor bijkomende inlichtingen kunt u terecht bij:

GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Beleid en Belangenbehartiging
Team Beleidsthema's en Onderhandelingen

Joachim Van Tilburg (wat de toelichting betreft)
joachim.van.tilburg@g-o.be

Geert Spiessens (wat het standpunt van het GO! betreft)
geert.spiessens@g-o.be

Had u graag zelf de tekst van het ontwerpdecreet of -besluit nagelezen?
Laat het weten aan:

Wim Versporten
wim.versporten@g-o.be

U kunt bij hem ook terecht met uw commentaar, opmerkingen, bedenkingen en suggesties.

In deze aflevering:

Invoering van een taalafdeling Nederlands–Vlaamse Gebarentaal in het basisonderwijs.

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands–Vlaamse Gebarentaal.

Samenvatting

Dit voorontwerp van decreet voert een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in in het gewoon basisonderwijs. In deze taalafdeling zullen kinderen die doof of slechthorend zijn en kinderen die dit wensen, les krijgen in Vlaamse Gebarentaal (VGT) en Nederlands. Zo krijgt Vlaamse Gebarentaal een volwaardige plaats binnen het onderwijs.

Opzet:

In scholen van het gewoon basisonderwijs met een taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal zullen inclusieve klassen kunnen worden ingericht waar zowel gebarentalige kinderen (zowel dove als horende kinderen) als Nederlandstalige (horende) kinderen samen les volgen. Het is ook mogelijk om in aparte klassen les te geven. Het aanbod van het tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse Gebarentaal bevordert een inclusieve klaspraktijk en schoolcultuur, wat bevorderlijk/positief is voor alle leerlingen, met of zonder specifieke onderwijsbehoeften.

De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal binnen het gewoon basisonderwijs zal een volwaardig aanbod basisonderwijs aanbieden. De betrokken scholen zullen aan de leerlingen die ingeschreven zijn in deze een getuigschrift basisonderwijs kunnen uitreiken.

Er wordt niets gewijzigd aan het leersteunmodel. Het is perfect mogelijk dat dove kinderen met een GC-verslag of een IAC-verslag type 7 (of een ander type) ook nood hebben aan bijkomende ondersteuning vanuit het leersteunmodel, ook al zijn ze ingeschreven in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Er kan bijvoorbeeld nood zijn aan inbreng van paramedische expertise van o.a. logopedisten om taal- en communicatievaardigheden te ontwikkelen, of aan psychologische expertise, orthopedagogische expertise enz.

Bij de inschrijving van een leerling met een IAC-verslag, geldt de reeds bestaande wetgeving (inschrijving onder ontbindende voorwaarde). Er zal ook steeds onderzocht worden welke ondersteuning er nog nodig is binnen de context van de school met tweetalig aanbod Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Daarbij is het uiteindelijk mogelijk dat het IAC-verslag wordt opgeheven door het CLB en dat er een GC-verslag of geen verslag in de plaats komt.

Praktisch:

Inrichting

Voor het inrichten van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal zal een school een oprichtingsdossier moeten indienen en aan de programmatie- en rationalisatienormen moeten voldoen. Het eerste jaar dat een school deze taalafdeling wilt inrichten (en ook effectief mag inrichten), moeten de ouders van de betreffende school op de hoogte worden gebracht dat er een dossier is ingediend.

De taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt zowel in het kleuter- als in het lager onderwijs ingericht. De school krijgt wel de tijd om op te bouwen. Een schoolbestuur kan ervoor kiezen om leerjaar per leerjaar op te richten en om het lager onderwijs in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal pas in te richten nadat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal volledig is ingericht in het kleuteronderwijs. De school kan er dus voor kiezen om pas alle leerjaren na 9 jaar in te richten.

Een school die een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wil oprichten in het schooljaar 2024-2025 kan een oprichtingsdossier indienen tot en met 1 april 2024. Voor latere schooljaren moet het oprichtingsdossier uiterlijk 30 november van het voorafgaande schooljaar aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap worden ingediend. Dit oprichtingsdossier wordt ook aan de Vlaamse Onderwijsraad en de adviescommissie Vlaamse Gebarentaal bezorgd. Scholen die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal hebben ingericht, maar vervolgens maximaal twee opeenvolgende jaren deze taalafdeling niet hebben ingericht, kunnen ze opnieuw inrichten zonder dat hiervoor nog een keer een oprichtingsdossier moet worden ingediend en goedkeuring moet verkregen worden van de Vlaamse Regering.

Elke school die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inricht, zal ook optreden als examenschool voor leerlingen die doof of slechthorend zijn en die hun getuigschrift basisonderwijs wensen te behalen via de examencommissie.

Inschrijvingen

Leerlingen die al schoollopen in de school waar een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt opgericht, kunnen overstappen naar deze taalafdeling voor het eerste schooljaar dat de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal wordt ingericht in het leerjaar waarin de leerling les zal volgen. Een leerling heeft ook een gegarandeerde schoolloopbaan als de leerling moet veranderen van een inschrijving in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal naar een inschrijving binnen de school maar buiten de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Als een school wil weigeren op basis van capaciteit, moet ook voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal apart capaciteit worden bepaald. Er kan ook apart worden aangemeld en dove en slechthorende kinderen hebben voorrang bij de inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal (te vergelijken met de categorie van kinderen van personeel).

Scholen gelegen in LOP gebied, Brussel Hoofdstad of gemeentescholen die de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal inrichten, zijn niet verplicht om voor de inschrijvingen in die taalafdeling gezamenlijk aan te melden met de andere scholen. De reden hiervoor is om verwarring te voorkomen. Als een school twee keer in hetzelfde systeem zit, één keer met zijn eentalig aanbod en één keer met de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, kan dit

verwarrend zijn bij de aanmeldingen. Scholen kunnen voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal dus een aparte aanmeldingsprocedure organiseren. Als de aanmeldingsprocedure apart wordt georganiseerd is er geen goedkeuring over de aanmeldingsprocedure van het LOP vereist.

Als scholen of vestigingsplaatsen gelegen in Brussel Hoofdstad beslissen om niet te weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, dan gelden de bepalingen rond de organisatie van de inschrijvingen in niet-aanmeldende scholen buiten Brussel-Hoofdstad.

Taalscreening

Wat betreft de taalscreening is er voor leerlingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal in het gewoon onderwijs die doof of slechthorend zijn een uitzondering. Bij hen is het niet verplicht om de taalscreening Nederlands af te nemen. Zij moeten dus ook geen taalintegratietraject volgen. Scholen kunnen er uiteraard wel voor kiezen om de taalscreening af te nemen bij dove of slechthorende kinderen, als ze dit opportuun achten.

Bij kinderen die onvoldoende aanwezig waren om rechtstreeks toegelaten te worden tot het lager onderwijs, moet de klassenraad kleuteronderwijs bij hun advies en de klassenraad lager onderwijs bij hun beslissing in principe ook de beheersing van het Nederlands meenemen. Die verplichting om de beheersing van het Nederlands mee te nemen is niet van toepassing voor kinderen die doof of slechthorend zijn.

Curriculum:

Er zal voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal een curriculum worden uitgewerkt, waarbij ook de eindtermen van het gewoon basisonderwijs worden behouden. In afwachting van de ontwikkeling hiervan, wordt een tijdelijke oplossing voorzien: er zullen een aantal ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon onderwijs type 7 worden omgezet in een eindterm in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Het gaat om enkele ontwikkelingsdoelen uit "Communicatie en taal: Vlaamse Gebarentaal" en "Wereldoriëntatie: Dovencultuur". Dit zijn dus extra eindtermen, naast alle eindtermen van het gewoon lager onderwijs. Het is in theorie mogelijk dat een leerling alle eindtermen van het eentalig programma kan behalen, maar niet de eindtermen Vlaamse-Gebarentaal. Dat kind zal uiteraard toch zijn getuigschrift basisonderwijs kunnen krijgen.

Voor kinderen die doof of slechthorend zijn kan er, in afwachting van het nieuwe curriculum, afgeweken worden van bepaalde eindtermen in het lager onderwijs en bepaalde ontwikkelingsdoelen in het kleuteronderwijs als die doelen/eindtermen niet haalbaar blijken te zijn. De afwijkingsmogelijkheid die hier voorzien is, vereist niet dat er gelijkwaardige doelen bepaald worden. Het niet behalen van die eindtermen waarvan is afgeweken, heeft bijgevolg dan ook geen invloed op de studiebekrachtiging van de leerling.

Het is de klassenraad die na instemming van de ouders bepaalt welke eindtermen niet haalbaar zijn en waarvoor er dus een afwijking voorzien wordt. De directie legt de beslissing vast in een afsprakenkader.

De afwijkingsmogelijkheid van bepaalde eindtermen verschilt van de mogelijkheid om dispenserende maatregelen te nemen. Een school kan als dispenserende maatregel beslissen om

doelen toe te voegen en een leerling vrij te stellen van doelen van het gemeenschappelijk curriculum maar moet die doelen, waar mogelijk, vervangen- door gelijkwaardige doelen, in die mate dat ofwel de doelen voor de studiebekrchtiging in functie van de finaliteit voor het onderwijsniveau ofwel de doelen voor het doorstromen naar het beoogde vervolgonderwijs, nog in voldoende mate kunnen bereikt worden.

Voor de horende kinderen en voor de dove en slechthorende kinderen die wel eindtermen als Nederlands Luisteren en Spreken kunnen bereiken, blijven al de eindtermen wel te bereiken op populatieniveau. Gezien het belang van het Nederlands moeten deze kinderen even goed Nederlands Spreken en Luisteren kunnen beheersen als kinderen die niet ingeschreven zijn in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

Omkadering:

Er worden aanvullende lestijden toegekend om een kwalitatief aanbod te kunnen garanderen. Deze kunnen ingezet worden voor nieuwe ambten: kleuteronderwijzer en onderwijzer Vlaamse Gebarentaal. De aanvullende lestijden worden ieder jaar berekend op 1 februari van het voorafgaande schooljaar behalve voor de eerste 3 bestaansjaren van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal waar de teldag 1 oktober van het lopende schooljaar is. Verder worden er ook bijkomende werkingsmiddelen voorzien. Dit bijkomend werkingsbudget bedraagt 316,5 euro per leerling ingeschreven in de taalafdeling. Ook hiervoor is de teldag 1 oktober van het lopende schooljaar voor de eerste 3 bestaansjaren van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal (daarna op 1 februari).

Overgangsmaatregelen voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2024-2025:

De maatregel is enkel van toepassing als scholen willen weigeren op basis van capaciteit in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. In dat geval moeten die scholen niet aanmelden voor de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. De scholen bepalen dan zelf de startdatum van de inschrijvingen en de inschrijvingen binnen de voorrangperiodes en communiceren die startdatum voor de start van de inschrijvingen binnen elke voorrangperiode en voor de start van de overige inschrijvingen.

Het schoolbestuur communiceert aan alle leerlingen die al schoollopen in die school over de oprichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal voor het volgend schooljaar. Na deze communicatie hebben ouders 7 dagen de tijd om te beslissen of de leerling zijn schoolloopbaan al dan niet voortzet in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal. Na deze 7 dagen kan het schoolbestuur starten met de inschrijvingen van de voorrangsgroepen. Er zijn twee voorrangperiodes: een voorrangperiode van 1 week voor de broers en zussen die al zijn ingeschreven in die school, en 1 voorrangperiode van 2 weken voor kinderen die doof of slechthorend zijn of de kinderen zijn van het personeel. Deze voorrangperiodes kunnen worden samengenomen als er binnen de voorrangsgroepen niet wordt geweigerd op basis van capaciteit.

De capaciteit van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal kan op elk moment verhoogd worden. Een schoolbestuur noteert in chronologische volgorde alle inschrijvingen en weigeringen in een inschrijvingsregister. Bij het invullen van de vrijgekomen of bijkomende plaatsen bij een verhoging van de capaciteit moet de volgorde van weigeringen tot en met de vijfde schooldag van oktober gerespecteerd worden. Bij kleuters die instappen is dat tot het einde van het schooljaar. Ouders worden gecontacteerd als er een plaats is en krijgen 7 dagen de tijd om hun kind al dan niet in te schrijven.

Ingang:

Een deel van het decreet zal ingaan op 1 februari 2024 (deel over het inschrijvingsrecht en aanvragen tot oprichting van de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal). De rest treedt in werking op 1 september 2024.

Protocol van het *GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap* bij het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal.

Het GO! geeft een protocol van akkoord aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands – Vlaamse Gebarentaal. We verwelkomen de mogelijkheid die met dit kader geboden wordt aan scholen om met deze nieuwe taalafdeling aan de slag te gaan. Het had echter de creatie van dit kader kunnen versterken, had er voorafgaandelijk een proefproject plaatsgevonden. Het blijft evenwel belangrijk dat leerlingen uit deze nieuwe taalafdeling opnieuw kunnen instromen in de reguliere afdeling, mocht dat nodig zijn, zonder dat hun verdere onderwijsloopbaan hierdoor gehypothekeerd wordt. We vragen aan de overheid ook om de nodige aandacht te hebben voor de keuzevrijheid van ouders en leerlingen. De overheid moet waken over een aanbod dat aan die verwachtingen tegemoet komt.